

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

การบริหารจัดการในโรงเรียนในยุคของการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและศึกษารูปแบบที่เหมาะสมอยู่เสมอ เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานแรกที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนแก่บุตรหลาน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำ (Leader) จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในทุกๆด้านให้สามารถบริหารจัดการโรงเรียนท่ามกลางกระแสที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา มีนักวิจัยได้กล่าวถึงและได้พิสูจน์ยืนยัน (evidence) ได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ดีมีประสิทธิผลมีความเชื่อมสัมพันธ์กันกับโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (links successful schools and effective principals) (Murphy, 1997) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Weber (1989 อ้างถึงใน Fair, 2001) ว่าภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง (strong leadership) ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นคุณลักษณะสำคัญของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (successful school) ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการที่เน้นการเปลี่ยนแปลง สามารถบริหารจัดการได้หลายรูปแบบในเวลาเดียวกัน ไม่มีรูปแบบที่เฉพาะตายตัว คิดและมองเป็นระบบเน้นการบูรณาการ การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา การวางแผนยุทธศาสตร์ ภายใต้การบริหารของผู้นำทางวิชาการ ที่มีความรับผิดชอบและคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องและยั่งยืน (รพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์, 2549)

แนวคิดที่จะช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง คือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”ซึ่งจากผลการระดมความคิดของประชาชนทั่วประเทศได้บ่งชี้แนวคิดปรัชญาหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และ 10 (พ.ศ. 2545-2554) ที่ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤตสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ การรู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยและพื้นฐานการพัฒนาในทุกมิติ อย่างเป็นองค์รวมที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางของความจงรักภักดี และความมั่นใจของบุคลากรทางการศึกษา

และชุมชนจนทำให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่ง ใจเดียวกัน มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน โดยอาศัยวิสัยทัศน์ และการมีจุดประสงค์

องค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารเชิงบูรณาการคือการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เนื่องจากองค์การแห่งการเรียนรู้เน้นการพัฒนาการเรียนรู้สถานะของการเป็นผู้นำในองค์การ (Leadership) และการเรียนรู้ร่วมกัน ของคนในองค์การ (Team Learning) เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะร่วมกัน และพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่องทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน การมีองค์การแห่งการเรียนรู้นี้จะทำให้องค์การและบุคลากร มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล โดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีม (Team working) สร้างกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ทีมทำงานและมีการให้อำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม (Initiative) และการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะก่อให้เกิดองค์การที่เข้มแข็ง พร้อมเผชิญกับสภาวะการแข่งขัน (Senge,1994)และทำให้องค์การสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตัวเอง

จากรายงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549)ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก คือมีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนในสังกัด จำนวน 10,877 แห่ง ซึ่งสถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มีปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1)นักเรียนจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัยเช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพงทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร 2)สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับสถานศึกษาขนาดใหญ่กว่า เช่น อัตราค่าจ้างครู นักเรียน และเพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดกิจกรรมในการดำเนินงาน ดังนี้ 1)ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ทั้งนี้เพื่อให้สังคมโดยเฉพาะชุมชนที่มีโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในพื้นที่เกิดความตระหนักที่จะช่วยกันสนับสนุนเพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในท้องถิ่นของตนเองหน่วยงานทุกระดับ 2)สำรวจข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโรงเรียน นักเรียน บุคลากร ซึ่งรวมไปถึงครุภัณฑ์ที่จำเป็น ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ ต้องถูกนำมาวิเคราะห์ให้เป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก 3)จัดทำแผนที่ทางการศึกษา ซึ่งจะแสดงที่ตั้งของโรงเรียน เส้นทางคมนาคม แหล่งทรัพยากรสนับสนุนตัวป้อนที่เป็นทั้งนักเรียนและทรัพยากรบุคคลอื่น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนจัดสรรโอกาสทางการศึกษาและปรับปรุงคุณภาพ 4) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยจำแนกโรงเรียนขนาดเล็กออกเป็น 3 กลุ่ม คือ โรงเรียนที่มีคุณภาพ

และชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โรงเรียนที่พร้อมรับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และประเภทสุดท้ายคือ โรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพและชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนา ซึ่งต้องยุบรวม เลิก ล้มเพราะประชาชนขาดศรัทธา ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน และมีทางเลือกในการบริหารจัดการในทางอื่นที่ดีกว่า 5) จัดซื้อหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ซึ่งตามปกติโรงเรียนขนาดเล็กจะได้รับเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนน้อย หากงบประมาณรายหัวนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กถูกนำไปเป็นค่าหนังสือเรียน แบบฝึกหัดแล้ว ก็จะทำให้มีงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนน้อยลงไปอีก ดังนั้น จึงได้จัดสรรงบประมาณสำหรับค่าหนังสือเรียนแบบฝึกหัดเพิ่มเติมให้แก่แก่นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก 6) หน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Computer mobile unit) ในการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนนั้นมักใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กมักจะไม่ได้รับการจัดสรรครุภัณฑ์ที่มีราคาสูง เช่น คอมพิวเตอร์ ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจะไม่มีโอกาสได้เรียนคอมพิวเตอร์ นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นเป็นกรณีพิเศษ ด้วยเหตุนี้ จึงมีแนวคิดที่จะนำคอมพิวเตอร์เข้าไปหานักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ โดยจัดเป็นหน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ ลักษณะของหน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่นั้น จะมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับว่าจะนำหน่วยคอมพิวเตอร์ดังกล่าวไปใช้ในสภาพภูมิศาสตร์อย่างไร 7) จัดหาสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กมีสื่อการเรียนการสอนและหนังสือห้องสมุดน้อย ทั้งๆที่โรงเรียนขนาดเล็กก็จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องต่างๆ เหมือนโรงเรียนขนาดอื่น งบประมาณสำหรับสื่อการเรียนการสอน หนังสือห้องสมุด จัดให้พื้นฐานโรงเรียนละ 10,000 บาท และเพิ่มเติมให้ตามจำนวนนักเรียนอีกคนคนละ 65 บาท 8) การหมุนเวียนครู โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนครูที่มีความสามารถเฉพาะทาง ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ครูที่มีประสบการณ์จัดขึ้นอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องหาบุคลากรเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งบุคลากรอาจมาจากโรงเรียนที่มีครูเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรืออาจเป็นนักศึกษาฝึกสอนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กจัดการเรื่องเวลาสำหรับบุคคลภายนอกอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด 9) การพัฒนาครูรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กต้องมีลักษณะต่างจากโรงเรียนทั่วไปในบางเรื่อง ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะขาดแคลนเรื่องปัจจัยด้านต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาครูไม่ครบชั้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาครูในโรงเรียนขนาดเล็กเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 10) การนิเทศ ติดตามผล การนิเทศเป็นกระบวนการแนะนำช่วยเหลือผู้บริหาร และครูในโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการติดตามผลการดำเนินงานจะช่วยให้สามารถเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดอ่อนได้อย่างทันที่ 11) การซ่อมแซมอาคารสถานที่ สืบเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะ งบประมาณที่

เกี่ยวกับการก่อสร้าง ซ่อมแซมเพราะเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณได้คำนึงความคุ้มค่า ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กจึงได้รับงบประมาณค่านี้น้อย หรือไม่ได้รับเลยในบางปี ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กบางแห่งชำรุดทรุดโทรมจำเป็นต้องซ่อมแซมอย่างเร่งด่วน

จากสภาพปัญหาของการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว รูปแบบการบริหารหนึ่งซึ่งจะสามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้คือ การบริหารและจัดการเชิงบูรณาการเนื่องจากการบริหารและจัดการบูรณาการรวมหน่วย คือ การนำหน่วยหรือแผนกต่าง ๆ ที่แยกกันมารวมเป็นหนึ่งเดียวกัน การรวมในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการสลายหน่วยต่าง ๆ ให้หมดไป หรือสลายความเป็นอิสระของแต่ละหน่วยงาน แต่หมายถึงให้ทุกฝ่ายมองเห็นผลลัพธ์และเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไม่เอาตัวเองหรือหน่วยงานตนเป็นศูนย์กลาง แต่มีทัศนคติต่อหน่วยงานของตนว่าคือกลไกตัวหนึ่งที่จะส่งเสริมและผลักดันให้กันไปตามที่กำหนดภาพไว้ร่วมกัน ผู้ที่จะทำการบริหารและจัดการเชิงบูรณาการนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจสูง เป็นผู้มีคุณธรรม คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งยอมรับความจริงว่าตนเองทำอะไรได้หรือทำอะไรไม่ได้ เขาต้องไม่ยึดติดกับตำแหน่ง และพร้อมเปิดทางให้แก่ผู้ที่มีความสามารถเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

การบริหารแบบบูรณาการ มุ่งเน้นผลประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นหลัก มีการกำหนดบทบาทของผู้นำเป็นแบบเจ้าภาพ คือ รับผิดชอบงานทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนงานสำเร็จ ในการทำงานจึงอาศัยความเป็นผู้นำที่เป็นฝ่ายกระทำ คือ ทำงานรวดเร็ว แต่ต้องอาศัยการรวบรวมข้อมูลที่ดี มีความคิดเป็นของตนเอง อาศัยการทำงานเป็นทีม มีการใช้ทีมงานในลักษณะทีมนำคิด ทีมกำกับการทำงานและทีมติดตามและประเมินผล โดยอาศัยวิธีการทำงานโดยใช้วิธีบริหารที่เป็นยุทธศาสตร์ ดังนั้น เมื่อพิจารณาหัวใจของการบริหารแบบบูรณาการแล้วการที่จะบริหารแบบนี้ให้สำเร็จผล ผู้บริหารจะต้องมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ คือ (1) มีข้อมูลทันสมัยเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ (2) มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์หลักและแผนยุทธศาสตร์ย่อย (3) มีการจัดระบบบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ (4) มีการติดตามและประเมินผลการบริหารอยู่ตลอดเวลา (เทียน ทองแก้ว, 2549)

โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมากในประเทศไทย มีความสำคัญและส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กจำเป็นต้องมีรูปแบบเฉพาะซึ่งจะเอื้อทั้งต่อการบริหารการศึกษาและการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาและนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการ เพราะหากมีการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมและขยายศักยภาพของการจัดการศึกษาทั้งในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่ ซึ่งสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในทางบวกส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (School Effectiveness) ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถาบันสามารถ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งช่วยการแก้ปัญหาการจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) เกิดประสิทธิผล (Effectiveness)

บนพื้นฐานความประหยัด (Economy) ซึ่งรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพตอบสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

1.2.2 เพื่อสังเคราะห์ตัวชี้วัดการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

1.2.3. นำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาและนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร ครู นักเรียนและ คณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามจำนวน 5 เขต

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขตทั้งหมด 5 เขต โดยโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายจะต้องสมัครใจและมีการดำเนินงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก่อนที่จะเริ่มโครงการวิจัยคณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือเชิญผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติตรงกับงานวิจัยเข้ารับฟังการชี้แจงโครงการวิจัยและให้ผู้บริหารนำเสนอผลงานของโรงเรียนตนเองที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงบูรณาการสู่องค์กรการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการวิจัยประกอบด้วย

1. โรงเรียนบ้านบึงฉมิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1
2. โรงเรียนแก่นาโนมีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2
3. โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3
4. โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 4
5. โรงเรียนบ้านร่องแซง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 5

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน ครูโรงเรียนละ 2 คน นักเรียนโรงเรียนละ 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน และผู้เชี่ยวชาญ 7 คนรวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 32 คน

ระยะเวลาและสถานที่เก็บข้อมูลในการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูล ณ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น 5 เขต โดยมีระยะเวลาดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม 2552 – ธันวาคม 2553

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ในการวิจัยดังนี้

1.4.1 **การบริหารเชิงบูรณาการ** หมายถึง การหลอมรวมองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ปัจเจก ทางการบริหาร ชุมชน และเพื่อประโยชน์และความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

1.4.2 **แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบรู้ ความรอบคอบ คุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนา

1.4.3 **องค์กรแห่งการเรียนรู้** หมายถึง โรงเรียนที่มีลักษณะที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อการพัฒนาการทำงานมีการแบ่งปันความคิดในการทำงาน มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีการทุ่มเททรัพยากรเพื่อลงทุนให้บุคลากรทุกระดับเกิดการเรียนรู้เวลา

1.4.3 **ปัจจัยทางการบริหาร** หมายถึง องค์ประกอบทางการบริหารที่ทำให้การบริหารประสบความสำเร็จ

1.4.4 **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารโรงเรียน ที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรเรียนรู้ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.4 **ครู** หมายถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรเรียนรู้ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.5 **นักเรียน** หมายถึง ผู้เรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านบึงฉิม โรงเรียนแก่นาโนมีวิทยา โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง และโรงเรียนบ้านร่องแซง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5

1.4.6 **ชุมชน** หมายถึง ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนบ้านบึงฉิม โรงเรียนแก่นาโนมีวิทยา โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี โรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง และโรงเรียนบ้านร่องแซง ทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.4.7 **กรรมการสถานศึกษา** หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ให้ข้อเสนอแนะ การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านบึงฉิม โรงเรียนแก่นาโนมีวิทยา โรงเรียนบ้านหินลาดนาดี โรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็ง และโรงเรียนบ้านร่องแซง

1.4.8 **สถานศึกษาขนาดเล็ก** หมายถึง โรงเรียนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดศึกษาและการเรียนการสอนที่มีนักเรียนจำนวนไม่เกิน 200 คน ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น

1.4.9 **สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น** หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแล กำกับติดตาม การดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเขตที่ 1-5 ให้จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้รูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือกลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปใช้พัฒนาสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

1.5.2. องค์ความรู้จากผลงานวิจัยสามารถนำไปขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับบริบท วัฒนธรรม และสังคมของในแต่ละพื้นที่ทั้งสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงบูรณาการไปกับภาคีเครือข่ายของชุมชนเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนร่วมกันอย่างมีพลังต่อไป

1.5.3 ข้อค้นพบจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ทั้งในรูปวารสารระดับชาติและนานาชาติ และรูปแบบอื่น ๆ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการโรงเรียนขนาดเล็กการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน